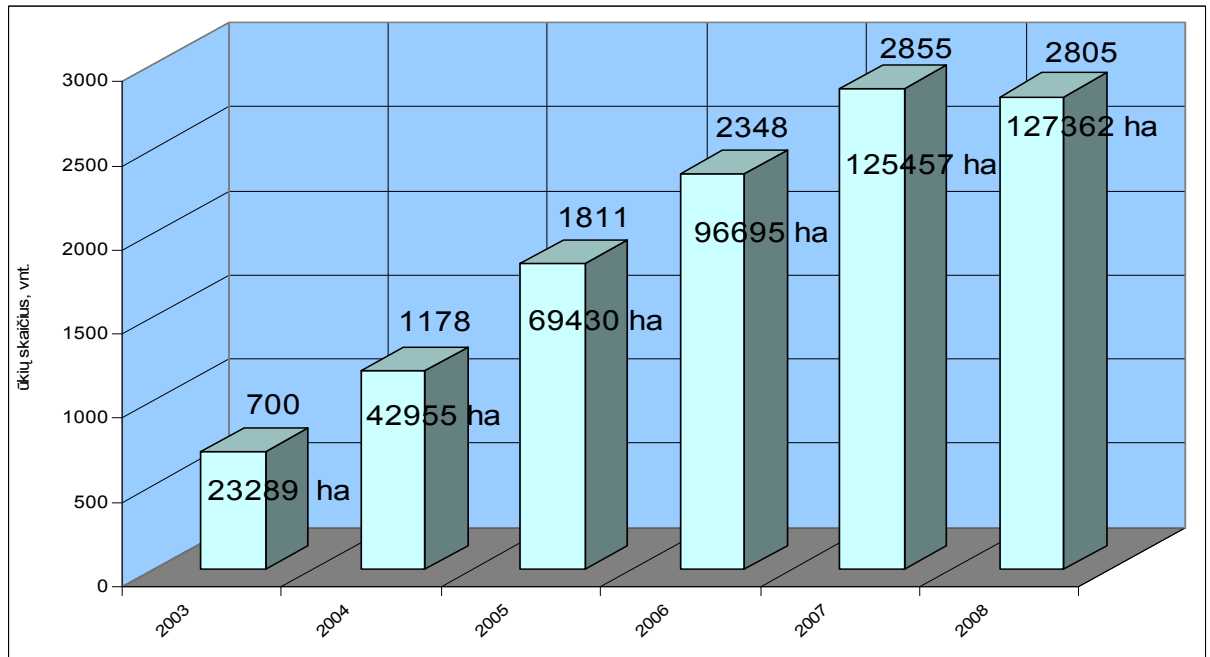

Ekologinio ūkininkavimo naujienos

Nuo 2009 m. sausio 1 d. pradėti taikyti ES Tarybos reglamentas (EB) Nr. 834/2007 (toliau – Reglamentas) ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 889/2008 (toliau – Įgyvendinimo reglamentas), kurie pakeitė anksčiau galiojusį Reglamentą (EEB) Nr. 2092/91. Taip pat 2009 m. sausio 9 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-11 pakeistos Ekologinio žemės ūkio taisyklės (toliau – Taisyklės).

Ekologinės gamybos ūkių skaičius ir plotai 2003-2008 m.

Apsaugos juostos. Nuo 2009 metų sumažintos apsaugos juostos, jų nebereikės nuo nechemizuotų pasėlių, neintensyvių kelių, kapinių ir sąvartynų. Juostos reikalingos nuo chemizuotų laukų (5-10 m), magistralinių (50 m) ir krašto (10 m) kelių. Iš sertifikuojamų pasėlių ploto arba iš įprastinės ūkio dalies reikia išskaičiuoti ir įrengti aiškiai matomas apsaugos juostas, kuriose būtina laikytis ekologiinei gamybai keliamų reikalavimų, nors jos **nesertifikuojamos** ir negali būti įtrauktos į sertifikuojamų pasėlių plotus. Produkcija, gauta iš apsaugos juostų visada bus įprastinė. Auginant tuos pačius augalus (**paraleliniai** augalai) ekologiinėje ūkio dalyje, apsaugos juostose ar įprastinėje ūkio dalyje, nebus realizuojamos ekologiškos produkcijos. Panaikintų apsaugos juostų plotus pridėjus prie ekologiinės gamybos lauko ploto, bendras lauko statusas nebus mažinamas.

Sėjomaina. Ekologiniame ūkyje labai svarbu palaikyti teigiamą dirvos maisto medžiagų balansą, mažinti piktžolėtumą, augalų ligų ir kenkėjų išplitimą, dirvą saugoti nuo erozijos. Ekologinės gamybos ūkyje turi būti įgyvendinta šiam gamybos būdui tinkanti augalų kaita, išlaikant fitosanitarinę pertrauką, vengiant augalų atsėliavimo, auginant ankštinius augalus ar augalus žaliai trąšai.

Sėklos ir dauginamoji medžiaga. Dauginamąją medžiagą galima naudoti tik atestuotą ekologišką. Jei nėra norimos rūšies ir veislės ekologiškų sėklų, taikomos išimties ir leidžiama naudoti įprastinę sertifikuotą (atestuotą) sėklą, gavus VšĮ „Ekoagros“ leidimą. Pareiškėjas su nustatytos formos prašymu (**F-088**) naudoti įprastinę sertifikuotą sėklą savo ekologiinės gamybos ūkyje gali kreiptis į sertifikavimo įstaigą, nurodydamas augalo sėklos rūšį, veislę, kategoriją, kiekį bei įsigijimo šaltinį. Sėklos negali būti apdorotos ekologijoje neleistinomis (sintetinėmis) medžiagomis. Visą informaciją apie sertifikuotas sėklas galima rasti Ekologiškos augalų dauginamosios medžiagos (sėklų) duomenų bazėje adresu www.vic.lt/ris. Be atskiro sertifikavimo įstaigos leidimo leidžiama naudoti augalų rūšių, išvardintų 2009-02-09 ŽŪ ministro įsakyme Nr. 3D-76, neekologiškas sėklas.

Gyvūnų išsigijimas. Gyvūnus, sertifikuotos bandos atnaujinimui ar papildymui, galima įsigyti tik sertifikuotus iš ekologiinės gamybos ūkių. Jei nepakanka ekologiškai augintų gyvūnų, be sertifikavimo įstaigos leidimo galima bandą atnaujinti neekologiškai augintomis suaugusiomis patelėmis, niekada neturėjusiomis palikuonių. Tačiau ribojamas tokių patelių skaičius per metus: ne daugiau kaip 10 proc. arklių ar galvijų ir 20 proc. kiaulių, avių ar ožkų patelių. Iš esmės plečiant gyvulininkystės ūkį, keičiant veislę, išvedant naujas galvijų rūšis ar kai veislėms gresia išnykimo pavojus, gavus išankstinį Žemės ūkio ministerijos leidimą, bandą galima papildyti iki 40 proc.

Prijungus prie sertifikuotos bandos veršingas telyčias, išgytas iš įprastinio ūkio, iš jų gautą produkciją (pieną-6 mėn.; mėsą-12 mėn.) nuo išigijimo dienos bus galima realizuoti kaip įprastinę.

Pašarai. Sertifikuotus gyvulius galima ganyti tik sertifikuotose ganyklose ar pievose. Sertifikuotų gyvulių šėrimui naudoti savo ekologinės gamybos ūkyje pasigamintus pašarus. Iš kito ekologinės gamybos ūkio išgyti ekologiniai pašarai gali sudaryti 50% visų sunaudojamų pašarų, o pereinamojo laikotarpio-30%. Savo ūkio pereinamojo laikotarpio pašarai gali sudaryti 100%. Pašarų iš įprastinio savo ar kito ūkio žolėdžių šėrimui naudoti negalima, kitiems gyvuliams, skaičiuojant sausomis medžiagomis, galima duoti iki 10% per parą. Laižomoji druska ir visi mineralų ir vitaminų priedai, kurių dedama į pašarus kaip papildų, nėra įprastiniai pašarai ir jų kiekis procentais neskaičiuojamas. Tačiau ekologinės gamybos ūkyje atrajotojams sintetinių A, D ir E vitaminų, visiškai atitinkančių natūralius, naudojimas turi būti suderintas su Žemės ūkio ministerija.

Gyvulių gydymas ir žalojimas. Sergančių sertifikuotų gyvūnų gydymui pirmenybę skirti fitoterapiniams bei homeopatiniais preparatais, jeigu jie yra veiksmingi prieš atitinkamą ligą. Išimtiniais atvejais, kai nepadeda ankščiau paminėti preparatai, su veterinarijos gydytojo atsakomybe, galima naudoti chemiškai susintetintus bei GMO veterinarinius preparatus ir vakcinas.

Bet koks gyvulių žalojimas yra **draudžiamas**. Kastracija arba nuraginimas leidžiami, tačiau tai turi atlikti veterinarijos gydytojas, prieš tai įvertinęs ūkio būklę bei norimo atlikti veiksmo būtinumą. Tvarkyti nagas ir kanopas, dalinį galvijų nuraginimą arba jauniklių (iki 2 mėn.) nuraginimą cheminiu būdu gali atlikti ir kvalifikuotas asmuo.

Trašų naudojimas. Ekologiškai ūkininkaujant, ypatingą dėmesį reikia atkreipti į dirvos derlingumą ir azoto balansą dirvožemyje. Pagal Reglamento 12 straipsnio b dalį vienas iš dirvos derlingumo išlaikymo ar didinimo būdų-laukus tręšti mėšlu ar organinėmis medžiagomis, gautomis ekologinės gamybos būdu. Nesant tokios galimybės ir ekologinės gamybos laukų tręšimui naudojant leistinas įprastines trąšas, reikės sudaryti tręšimo planą ir jame nurodyti kada, kurie ir kuo bus tręšiami laukai. Tręšimo planas arba dirvožemio tyrimai galėtų būti kaip trąšų ar kitų dirvos gerinimo priemonių naudojimo poreikį patvirtinantis dokumentas, kurio reikalaujama Įgyvendinimo reglamento II antraštinės dalies 3 straipsnio 1 punkte. Laukams tręšti organines trąšas, gautas iš įprastinės ekstensyvios gamybos ūkių, galima naudoti be sertifikavimo įstaigos leidimo, tačiau reikės turėti įrodymų, kad nebuvo galima tokių trąšų išgyti iš ekologinės gamybos vienetų.

Paralelinė gamyba. Pagal Reglamento 11 straipsnį ūkyje gali būti vykdoma ir ekologinė, ir neekologinė gamyba, tačiau visa tai turi būti aiškiai atskirta, t. y. atskiri pastatai, laikomos skirtingos gyvūnų rūšys bei auginamos skirtingos augalų veislės, kurias galima lengvai išoriškai atskirti. Norint turėti realizuojamos ekologiškos produkcijos, negalima ūkyje auginti paralelinės produkcijos įprastinėje ūkio dalyje arba tuos pačius augalus auginti skirtingų statusų laukuose. Laukams, kurie buvo vėliau įtraukti į ekologinę gamybą, galima iš ŽŪM gauti patvirtinimą dėl pereinamojo laikotarpio sutrumpinimo. Prašymus dėl pereinamojo laikotarpio sutrumpinimo reikia pateikti sertifikavimo įstaigai iki einamųjų metų birželio 1 dienos. Prie prašymo būtina pridėti dokumentus, patvirtinančius, kad per paskutinius 3 metus tuose laukuose nebuvo naudotos jokios sintetinės medžiagos arba kad tie sklypai buvo natūralūs plotai ir kad laukuose buvo vykdomos Agroaplinkosauginės programos.

Ženklinimas. 2009 m. sausio 6 d. žemės ūkio ministro įsakymu Nr. 3D-2 patvirtintas ekologiškų žemės ūkio ir maisto produktų nacionalinis ženklas (2 pav.) ir jo naudojimo bei kontrolės tvarka. Visi tiekiami rinkai sertifikuoti ekologiški žemės ūkio ir maisto produktai turi būti paženklininti ekologiškų produktų ženklu, o po juo įrašytas sertifikavusios produktą įstaigos „Ekoagros“ kodas **LT EKO 01**. Jeigu ekologiški produktai ženklinami dar ir ES ekologiškų produktų atpažinties ženklu (1 pav.), tai abu ženklai pateikiami ant produkto pakuotės vienas šalia kito, o sertifikavimo įstaigos kodas rašomas ES ženklo apačioje. Pagamintas etiketes ar pakuotes su „Ekoagros“ ženkliu, bus galima išnaudoti, tačiau ne vėliau kaip iki 2010 m. sausio 1 d.

1 pav.

2 pav.